

TISKOVÁ ZPRÁVA

Vyplatí se důvěřovat samoozdravné síle přírody: oceněný výzkum prokázal, že bezzásahovost a přirozený proces regenerace po kůrovcové kalamitě je nejlepším řešením pro chráněné horské lesy

Praha, 21. září 2017 – Výzkum předního českého hydrobiologa byl zaměřen na dopad kůrovcové kalamity v roce 2004 na lesní, půdní i vodní ekosystémy na Šumavě. Ukázalo se, že navzdory mnoha katastrofickým předpovědím se celý přírodní systém i bez zásahu člověka velmi rychle zotavuje. Za svůj projekt Jiří Kopáček obdržel Cenu předsedkyně Grantové agentury České republiky.

Profesor Jiří Kopáček, působící v Biologickém centru Akademie věd ČR v Českých Budějovicích, je jedním z nejvýznamnějších českých hydrobiologů. Jeho vědeckou kariéru provází bohatá publikační činnost a výjimečně vysoká citační odezva, v roce 2016 ho předseda AV ČR profesor Jiří Drahoš vyznamenal medailí Gregora Johanna Mendela za zásluhy v biologických vědách.

V rámci oceněného projektu byl po dobu pěti let zkoumán vliv přirozeného rozpadu horských smrkových porostů po kůrovcovém žíru na mikroklima, chemismus a biodiverzitu půdních a vodních ekosystémů. Na jeho řešení se podíleli výzkumníci ze tří institucí (Biologického centra AV ČR, Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a České zemědělské univerzity v Praze). Vědeckému týmu se podařilo zformulovat nový koncepční biogeochemický model, který propojuje cykly uhlíku, dusíku a síry v půdách a umožňuje přesnější předpovědi ztrát živin z lesních ekosystémů v závislosti na globálním vývoji znečišťování atmosféry a klimatických změn.

Studie navázala na předchozí vědecké projekty, které monitorovaly situaci v tzv. bezzásahové oblasti na Šumavě po dobu více než 20 let. Vědce zajímalo především, jak odumření stromového patra po napadení kůrovcem ovlivní kyselost, chemické složení a oživení vody Plešného jezera, které bylo v minulém století vážně postiženo kyselými dešti. Výzkum přinesl zajímavé závěry: po krátkodobém zhoršení chemismu jezera se situace začala rychle zlepšovat. „Kyselost vody se výrazně snížila a její pH rychle vzrostlo k hodnotě 6, která byla naposledy v Plešném jezeře kolem druhé světové války,“ uvádí Kopáček. Dále bylo zjištěno, že stromové patro téměř kompletně zničené kůrovcem se přirozeně obnovuje dostatečně a dochází k rychlému a žádanému zmlazování lesního porostu.

Z výsledků výzkumu je zřejmé, že bezzásahovost a přirozená cesta regenerace lesního porostu by měla být do budoucna pokládána za jeden z nejefektivnějších způsobů opětovného zalesňování kůrovcem postižených chráněných horských oblastí. Zároveň je nejšetnější z hlediska ochrany množství a kvality vod. Získané poznatky umožní přírodovědcům vnést vědecké argumenty do vášnivých sporů mezi zastánci a odpůrci zásahů proti šíření škůdců v chráněných územích. O velkém ohlasu výstupů oceněného výzkumu ve vědecké komunitě svědčí skutečnost, že již byly více než 100krát citovány a publikovány v 35 recenzovaných časopisech, z nichž bylo 25 impaktovaných.

Grantová agentura České republiky (GA ČR) je jediná instituce v České republice, která poskytuje z veřejných prostředků účelovou podporu na projekty základního výzkumu a financuje vědecké projekty jak pro erudované vědce, tak pro vědecké pracovníky na počátku jejich kariéry. Cena předsedkyně GA ČR je udělována mimořádně kvalitním projektům podpořeným Grantovou agenturou ČR.

Kontakt pro média:

Mgr. Klára Pirochová
PR konzultant
Grantová agentura České republiky
klara.pirochova@gacr.cz
732 801 881

prof. Ing. Jiří Kopáček, Ph.D.
Biologické centrum AV ČR, v. v. i.
jkopacek@hbu.cas.cz
606 417 480